

Απόφαση του Δικαστηρίου (έκτο τμήμα) της 2ας Σεπτεμβρίου 2021 [αίτηση του Györi Ítéldóttábla (Ουγγαρία) για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως] — JZ κατά OTP Jelzálogbank Zrt., OTP Bank Nyrt., OTP Faktoring Követeléskezelő Zrt.

(Υπόθεση C-932/19) ⁽¹⁾

(Προδικαστική παραπομπή – Προστασία των καταναλωτών – Καταχρηστικές ρήτρες – Οδηγία 93/13/ΕΟΚ – Άρθρο 1, παράγραφος 2 – Άρθρο 6, παράγραφος 1 – Δάνειο συνομολογηθέν σε ξένο νόμισμα – Διαφορά μεταξύ της συναλλαγματικής ισοτιμίας η οποία ίσχυε κατά την εκταμίευση του ποσού του δανείου και αυτής η οποία ίσχυε κατά την αποπληρωμή του – Ρύθμιση κράτους μέλους προβλέπουσα την αντικατάσταση καταχρηστικής ρήτρας από διάταξη του εθνικού δικαίου – Δυνατότητα του εθνικού δικαστηρίου να ακυρώσει το σύνολο της συμβάσεως η οποία περιλαμβάνει καταχρηστική ρήτρα – Ενδεχόμενη συνεκτίμηση της προστασίας την οποία παρέχει η ρύθμιση αυτή και της βουλήσεως του καταναλωτή όσον αφορά την εφαρμογή της)

(2021/C 431/26)

Γλώσσα διαδικασίας: η ουγγρική

Αιτούν δικαστήριο

Györi Ítéldóttábla

Διάδικοι στην υπόθεση της κύριας δίκης

JZ

κατά

OTP Jelzálogbank Zrt., OTP Bank Nyrt., OTP Faktoring Követeléskezelő Zrt.

Διατακτικό

Το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 1993, σχετικά με τις καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων που συνάπτονται με καταναλωτές, έχει την έννοια ότι δεν αντιτίθεται σε εθνική νομοθεσία κατά την οποία, όσον αφορά τις συμβάσεις δανείου που συνάπτονται με καταναλωτή, είναι άκυρη η ρήτρα περί της διαφοράς της συναλλαγματικής ισοτιμίας η οποία θεωρείται καταχρηστική και κατά την οποία το αρμόδιο εθνικό δικαστήριο είναι υποχρεωμένο να υποκαταστήσει την εν λόγω ρήτρα με διάταξη του εθνικού δικαίου επιβάλλουσα τη χρήση επίσημης συναλλαγματικής ισοτιμίας, χωρίς να προβλέπει τη δυνατότητα του δικαστηρίου αυτού να δεχθεί το αίτημα του οικείου καταναλωτή για καθ' ολοκληρίαν ακύρωση της δανειακής συμβάσεως, ακόμη και εάν το εν λόγω δικαστήριο εκτιμά ότι η διατήρηση σε ισχύ της συγκεκριμένης συμβάσεως θα αντέβαινε στα συμφέροντα του καταναλωτή, ιδίως υπό το πρίσμα του συναλλαγματικού κινδύνου τον οποίον αυτός εξακολουθεί να φέρει δυνάμει άλλης ρήτρας της εν λόγω συμβάσεως, υπό την προϋπόθεση ότι το ίδιο αυτό δικαστήριο είναι, αντιθέτως, σε θέση να διαπιστώσει, στο πλαίσιο της κυριαρχικής εξουσίας του εκτιμήσεως και δη χωρίς η βούληση που εκφράζει ο εν λόγω καταναλωτής να μπορεί να υπερισχύσει της ως άνω εκτιμήσεως, ότι η εφαρμογή των μέτρων που προβλέπονται τοιούτοτρόπως από την ως άνω εθνική νομοθεσία επιτρέπει πράγματι την αποκατάσταση της νομικής και πραγματικής καταστάσεως στην οποία θα τελούσε ο εν λόγω καταναλωτής αν δεν υπήρχε η καταχρηστική ρήτρα.

⁽¹⁾ EE C 161 της 11.5.2020

Αναίρεση που άσκησαν στις 3 Σεπτεμβρίου 2021 οι Fondazione Cassa di Risparmio di Pesaro κ.λπ. κατά της αποφάσεως που εξέδωσε το Γενικό Δικαστήριο (τρίτο τμήμα) στις 30 Ιουνίου 2021 στην υπόθεση T-635/19, Fondazione Cassa di Risparmio di Pesaro κ.λπ. κατά Επιτροπής

(Υπόθεση C-549/21 P)

(2021/C 431/27)

Γλώσσα διαδικασίας: η ιταλική

Διάδικοι

Αναρρεσείουσες: Fondazione Cassa di Risparmio di Pesaro, Montani Antaldi Srl, Fondazione Cassa di Risparmio di Fano, Fondazione Cassa di Risparmio di Jesi, Fondazione Cassa di Risparmio della Provincia di Macerata (εκπρόσωποι: A. Sandulli, S. Battini, B. Cimino, δικηγόροι)

Αντίδικος κατ' αναίρεση: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Αιτήματα

Οι αναιρεσείουσες ζητούν από το Δικαστήριο:

- να αναρρέσει την απόφαση της 30ής Ιουνίου 2021 που εξέδωσε το Γενικό Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τρίτο τμήμα, στην υπόθεση *Fondazione Cassa di Risparmio di Pesaro κ.λπ. κατά Επιτροπής* (T-635/19)·
- συνακόλουθα, και σύμφωνα με το αίτημα που υποβλήθηκε πρωτοδίκως, να κρίνει ότι στοιχειοθετείται και να διαπιστώσει εξωσυμβατική ευθύνη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τον λόγο ότι, με τις παράνομες οδηγίες που έδωσε στις ιταλικές αρχές, εμπόδισε την ανακεφαλαιοποίηση της Banca delle Marche από το Fondo Interbancario italiano per Tutela dei Depositi (διατραπεζικό ταμείο προστασίας καταθέσεων, στο εξής: FITD)·
- συνακόλουθα, να υποχρεώσει την Επιτροπή να αποκαταστήσει τις ζημίες που προκάλεσε στις αναιρεσείουσες, οι οποίες υπολογίζονται σύμφωνα με τα κριτήρια που εκτίθενται στο δικόγραφο της αγωγής ή στο ποσό που θα κριθεί δίκαιο από το Γενικό Δικαστήριο·
- ή, εν πάση περιπτώσει, να αναπέμψει την υπόθεση ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου για την εξέταση των λοιπών ισχυρισμών που προβλήθηκαν πρωτοδίκως με την αγωγή,
- να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα αμφοτέρων των βαθμών δικαιοδοσίας.

Λόγοι αναιρέσεως και κύρια επιχειρήματα

1. Πρώτος λόγος αναιρέσεως: πρόδηλη παραμόρφωση και αλλοίωση των πραγματικών περιστατικών και των αποδεικτικών στοιχείων που συγκεντρώθηκαν στο πλαίσιο της διαδικασίας σε πρώτο βαθμό, παράλειψη εξέτασης κρίσιμου πραγματικού περιστατικού και παράλογη και εσφαλμένη αιτιολογία.

Κατά το Γενικό Δικαστήριο, τα αποδεικτικά στοιχεία που υποβλήθηκαν κατά τη διάρκεια της διαδικασίας δεν αρκούν προς απόδειξη του ότι η Επιτροπή επηρέασε αποφασιστικά την απόφαση των ιταλικών αρχών και ότι, ως εκ τούτου, οι ιταλικές αρχές δεν έλαβαν την απόφασή τους αυτόνομα, βάσει των δικών τους εκτιμήσεων σχετικά με τις προθεσμίες, τους τρόπους και τις προϋποθέσεις εξυγίανσης της Banca delle Marche. Εν ολίγοις, κατά το Γενικό Δικαστήριο, η απόφαση των ιταλικών αρχών περί εξυγίανσης της Banca delle Marche καθορίστηκε ουσιαστικά από την αδυναμία πληρωμής της τράπεζας. Επομένως, μολονότι η Επιτροπή εμπόδισε/απέτρεψε την παρέμβαση για τη διάσωση από το FITD, εντούτοις δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για την απόφαση εξυγίανσης της Banca delle Marche. Μια τέτοια έκθεση των πραγματικών περιστατικών δείχνει σαφή διαστρέβλωση των αποδεικτικών στοιχείων. Το σύνολο των πραγματικών περιστατικών, αποδεικτικών στοιχείων, ενδείξεων και εμπιστευτικών εγγράφων που διαβιάστηκαν κατά τη διάρκεια της διαδικασίας είναι αδιαμφισβήτητα: οι ιταλικές αρχές ανταποκρίθηκαν σε κάθε στάδιο στους κατάλληλους και αυστηρούς όρους που επέβαλαν οι ακριβείς οδηγίες τις οποίες έλαβαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Πράγματι, από τη δικογραφία σε πρώτο βαθμό προκύπτει ότι: i) οι ιταλικές αρχές εξέτασαν όλες τις πιθανές εναλλακτικές για την εξυγίανση της Banca delle Marche, οι οποίες ωστόσο παρεμποδίστηκαν από την αντίθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ii) οι εναλλακτικές αυτές θα είχαν περιορίσει σημαντικά τα ζημιολογικά αποτελέσματα για τους μετόχους και τους ομολογιούχους.

2. Δεύτερος λόγος αναιρέσεως: παράβαση ή/και εσφαλμένη εφαρμογή του άρθρου 340, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, ιδίως των κριτηρίων που θεσπίζει το δίκαιο της Ένωσης για τη διαπίστωση της ύπαρξης αιτιώδους συνάφειας, καθώς και παραβίαση της αρχής της αποτελεσματικότητας και της εγγύτητας των αποδεικτικών μέσων.

Στο πλαίσιο της επαλήθευσης της αιτιώδους συνάφειας, το Γενικό Δικαστήριο συγχέει προδήλως την «καθοριστική» αιτία και την «αποκλειστική» αιτία της ζημίας. Ασφαλώς, η συμπεριφορά της Επιτροπής δεν μπορεί να είναι η «αποκλειστική» αιτία της εξυγίανσης. Εντούτοις, όπως επαρκώς τεκμηριώθηκε και αποδείχθηκε σε πρώτο βαθμό από τις αναιρεσείουσες, η συμπεριφορά της Επιτροπής ήταν σίγουρα η «καθοριστική» αιτία. Κατά συνέπεια, το Γενικό Δικαστήριο, καθόσον απέκλεισε την ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας για τον λόγο και μόνον ότι η συμπεριφορά του καταγγελλόμενου οργάνου δεν ήταν η «αποκλειστική» αιτία της ζημίας που επικαλούνται οι αναιρεσείουσες, υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη περί το δίκαιο κατά την ερμηνεία της έννοιας της «αρκούντως άμεσης αιτιώδους συνάφειας». Κατά συνέπεια, το άρθρο 340, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, καθώς και η αρχή της αποτελεσματικότητας και της εγγύτητας των αποδεικτικών μέσων παραβιάστηκαν ή/και εφαρμόστηκαν εσφαλμένα.